

แนวทางปฏิบัติในการยก
ร่างคำสั่ง/ประกาศ/
ระเบียบ

ร่างคำสั่ง/ ประกาศ/ ระเบียบ

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่
ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็น
คณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ

ประกาศ/คำสั่งแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการตามกฎหมาย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อปฏิบัติราชการ เพื่อให้การ
บริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
เพื่อแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ

บทอาศัยอำนาจ

“มาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๖) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง

หลักการ

- คณะกรรมการที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นตาม ม. ๑๑ (๖) แห่ง พรบ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อคณะรัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่งในการบริหารราชการแผ่นดินเมื่อใด คณะกรรมการดังกล่าวย่อมพ้นจากตำแหน่งด้วย (ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เรื่องเสร็จที่ ๕๑๑/๒๕๓๓)

ความหมาย ของ คณะกรรมการ

กลุ่มบุคคลที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ดำเนินการ
ด้านบริหารหรือกระทำการบางอย่าง โดยมี
เป้าหมายร่วมกัน มีความสัมพันธ์ร่วมกัน
อย่างใดอย่างหนึ่ง มีความเป็นอิสระในการ
แลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างกรรมการ
ด้วยกัน รวมทั้งต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน
เพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

สำนักหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, คู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วย
คณะกรรมการ, กันยายน ๒๕๕๔

ข้อดีของระบบ คณะกรรมการ

มีการคำนึงอำนาจ

มีการระดมความรู้ความสามารถ

มีการถ่ายทอดข่าวสาร

มีความเป็นเอกภาพ

การมีตัวแทนจากผู้มีส่วนได้เสีย

ข้อเสียของระบบ คณะกรรมการ

เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง

ไม่สามารถตัดสินใจได้

มีการตัดสินใจที่อ่อนแอ

มีการแบ่งกลุ่มย่อยและแข่งขันกันเอง

มีการอภิปรายที่ยาวนานและไม่สามารถตกลงกันได้

ไม่มีความรู้สึกรับผิดชอบ

ไม่มีระบบการประเมินผล

อาจไม่ได้พิจารณาจากความรู้ความสามารถ

มีข้อเสนอทางทฤษฎีมากเกินไป

โครงสร้าง

คำปรารภ

บทอาศัยอำนาจ

บทยกเลิกคำสั่ง

องค์ประกอบของคณะกรรมการ

หน้าที่และอำนาจ

ค่าใช้จ่าย

วันใช้บังคับ

คำปรารภ

ตัวอย่าง คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 225/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย กรณีคำสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

ตามที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในคดีขับรถชนเจ้าหน้าที่ตำรวจขณะขับซึ่รถจักรยานยนต์ปฏิบัติหน้าที่จนเป็นเหตุให้เสียชีวิต เหตุเกิดในกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2555 พนักงานสอบสวนได้ตั้งข้อหาหลายข้อหาและผู้ต้องหาหลบหนีการดำเนินคดี ต่อมาคดีบางข้อหาได้ขาดอายุความ ในส่วนข้อหาขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนั้น พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง และฝ่ายตำรวจไม่มีความเห็นแย้ง คำสั่งไม่ฟ้องจึงมีผลเด็ดขาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายซึ่งรวมถึง บุพการี บุตร และคู่สมรสที่จะฟ้องคดีเอง และขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นในการสั่งคดี หรืออาจขอดำเนินคดีใหม่ เมื่อได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี หรือขอความเป็นธรรมและความช่วยเหลือจากรัฐ

โดยที่คดีนี้อยู่ในความรับรู้และสนใจของประชาชนต่อเนื่องมาโดยตลอดนับแต่เกิดเหตุเมื่อ พ.ศ.2555 เมื่อปรากฏผลการสั่งคดีอันเป็นขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมขั้นต้นก่อนมีคำพิพากษาของศาลเช่นนี้ จึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ทางสื่อและสังคมทั่วไปอย่างกว้างขวาง ถือเป็นความอ่อนไหวกระทบกระเทือนความเชื่อมั่นในองค์กร เจ้าหน้าที่ และกระบวนการยุติธรรม แม้ในส่วนของการใช้ดุลยพินิจและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการย่อมมีอิสระในการสั่งคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายโดยไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของฝ่ายบริหาร และแม้พนักงานสอบสวนจะอยู่ในการตรวจสอบตามกฎหมายและระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ตาม แต่กรณีนี้มีเหตุพิเศษที่สังคมควรมีโอกาสทราบในส่วนของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ตลอดจนพฤติการณ์และบุคคลผู้เกี่ยวข้องเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งหากมีส่วนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้การบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ จะได้นำมาเป็นกรณีศึกษาเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปโดยเร่งด่วนต่อไป

บทอาศัย์อำนาจ

ข้อควรระวัง การอ้างมาตราที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

✓ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

✗ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

✗ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

✗ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

บทยกเลิกดำสั่งเดิม

- ให้ยกเลิกคำสั่ง .. ที่ .. เรื่อง ... ลงวันที่ ...

องค์ประกอบ ของ คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

ประธานกรรมการ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง/
ข้าราชการประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ)

กรรมการโดยตำแหน่ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ฝ่ายเลขานุการ

- กลุ่มลำดับของหน่วยงาน
 - ส่วนกลาง
 - ส่วนภูมิภาค
 - ส่วนท้องถิ่น
 - รัฐวิสาหกิจ
 - องค์การมหาชน
 - การศึกษา
 - เอกชน

การ
เรียงลำดับ
กรรมการโดย
ตำแหน่ง

ในกลุ่มกระทรวง กรม ให้จัดลำดับ ดังนี้

- ปลัดกระทรวง/ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
 - เรียงลำดับจากปลัดฯ ตาม พรบ. ปรับปรุงกระทรวงฯ แล้วตามด้วยเลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้พิพากษา และ อัยการ
 - เช่น ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน
- ทหาร
 - ผบ.สส.
 - ผบ.ทบ.
 - ผบ.ทร.
 - ผบ.ทอ.
- ตำรวจ ผบ.ตร.
- อธิบดี/ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
 - เรียงลำดับตามตัวอักษร
- กรรมการผู้แทน เช่น ผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

การเรียงลำดับ ส่วนท้องถิ่น

- อบจ.
- เทศบาล
- อบต.
- กทม.
- พัทยา

ข้อควรระวัง

1

จำนวนมาก
เกินไป

2

มีองค์ประกอบจาก
ส่วนราชการใด
มากเกินไป

3

ความเกี่ยวข้อง
กับภารกิจของ
คณะกรรมการ

ตรวจสอบ คุณสมบัติ และลักษณะ ต้องห้าม

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิ หรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภา หรือกรรมการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้น้ำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตาม มาตรานี้ด้วย

**ตรวจสอบ
คุณสมบัติ
และลักษณะ
ต้องห้าม**

มาตรา ๑๘๑ ข้าราชการและพนักงาน
ของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
และมีใช้ข้าราชการการเมือง จะเป็น
ข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองอื่นมิได้

หน้าที่และ อำนาจ

- เพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ เช่น เสนอความเห็น ตรวจสอบข้อเท็จจริง
- ข้อควรระวัง:
 - กำหนดนโยบาย
 - มีคำสั่งให้หน่วยงานต้องกระทำการทางปกครอง
 - มีอำนาจตัดสินใจ
 - ซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานอื่นหรือ คณะกรรมการคณะอื่น

ค่าใช้จ่าย

- พระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗

วันใช้บังคับ

- ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
- ข้อยกเว้น
 - ให้มีผลย้อนหลัง
 - ให้มีผลในอนาคต

checklist

ตรวจสอบกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจแต่งตั้ง

ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่
กฎหมายบัญญัติ

ตรวจสอบขั้นตอนการเสนอชื่อตามกฎหมาย

ตรวจสอบความถูกต้องของประกาศ/คำสั่ง

คำสั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการของ

คณะกรรมการตามกฎหมาย

checklist

ตรวจสอบกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจแต่งตั้ง

ตรวจสอบมติที่ประชุมที่ให้ตั้งคณะกรรมการ

ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่
กฎหมายบัญญัติ

ตรวจสอบขั้นตอนการเสนอชื่อตามกฎหมาย

ตรวจสอบความถูกต้องของประกาศ/คำสั่ง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อ
ปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหาร
ราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็ว
และมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือ
กฎหมายอื่น

บทอาศัยอำนาจ

“มาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๘) วางระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

checklist

- ตรวจสอบความถูกต้อง
จากเรื่องที่ผ่าน ครม.

